

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 20/05/2025 17:15
Sayı: E-120.07.03-1631461
2025 AİLE YILI

Sayı : E-54045643-610-19276874
Konu : Soru Önergesi (7/23956)

7/23956 GK 105

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 14.02.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1583293 sayılı yazınız.

İlgi'de kayıtlı yazı ekinde alınan, Van Milletvekili Sayın Gülderen VARLI'ye ait 7/23956 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü Ek'te sunulmaktadır.
Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/23956) (4 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 18FE53C5-106C-4D63-A822-7BA9273CA207

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 287 33 60

www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Şevket KALANLAR

Mühendis

Telefon No: (312) 287 33 60

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**VAN MİLLETVEKİLİ SAYIN GÜLDEREN VARLI'YE AİT 7/23956 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Van ilimizde Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS)'ne kayıtlı 2015 yılında 30.953 üretici, 2024 yılında ise 31.024 üretici bulunmaktadır. Van ilimiz Muradiye ilçesinde ise ÇKS'ye kayıtlı 2015 yılında 1.711 üretici, 2024 yılında ise 2.104 üretici bulunmaktadır.

Ülkemizde tarımsal üretimi artırmak, verim ve kaliteyi yükseltmek, sürdürülebilirliği sağlamak, kayıtlılığı artırmak ve çevreye duyarlı alternatif tarım tekniklerinin geliştirilmesini sağlamak amaçlarıyla, üreticilerimize tarımsal desteklemeler verilmekte, hibe programları uygulanmakta ve projeler yürütülmektedir.

Değişen ulusal ve uluslararası koşullara göre destekleme programlarında yapılacak düzenlemeler, destekleme programlarının esasları ve araçları, bunların bütçe ödenek ihtiyaçları 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun amir hükümleri çerçevesinde belirlenmekte ve destekleme uygulamaları Bakanlığımız tarafından yürütülmektedir.

Tarımsal desteğin türüne bağlı olarak desteklerin ödeme zamanı değişmektedir. Sertifikalı tohum kullanım, çiğ süt, tiftik, ipek böceği, besilik erkek sığır, hayvan gen kaynakları ve hayvan hastalıkları tazminatı gibi destekler yılı içinde ödenmektedir. Ayrıca hububat, baklagil ve dane mısır desteklerinin ödemelerine bütçe imkanları doğrultusunda üretim yılı içinde de başlanabilmektedir.

Üretim, kontrol ve destek başvuru sürecinin tamamlanması, ürün satışının gerçekleşmesi gibi nedenler ile bazı desteklerin üretim yılı içinde ödenmesi mümkün olmamaktadır.

Bakanlığımız tarafından yapılan tarımsal destekleme ödemeleri için Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa göre tahsis edilen bütçenin kullanımı; Bakanlığımız teklifi doğrultusunda, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenmektedir.

Hayvancılıkta sürdürülebilirliğin sağlanması, geliştirilmesi, verimliliğin artırılması, üreticinin korunması, hayvansal ürün piyasalarında istikrarın sağlanarak tüketicinin yeterli ve sağlıklı gıdaya erişimi Bakanlığımızın öncelikleri arasında yer almaktadır.

Bu çerçevede yetiştiricilere hayvansal üretim konularında destekleme ödemesi yapılmakta ve projeler uygulanmaktadır.

8760 sayılı 2024-2026 Yıllarında Yapılacak Hayvancılık Desteklemelerine İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı kapsamında hayvansal üretim, su ürünleri üretimi, tarımsal araştırma ve geliştirmenin desteklenmesine ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Hayvansal üretimde yeni destekleme programı temel hayvancılık ve ürün geliştirme destekleri olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır.

- Temel hayvancılık destekleri; büyükbaş hayvancılık, küçükbaş hayvancılık, atık, arıcılık ve ipek böceği faaliyetlerinin desteklenmesinden oluşmaktadır. Aile işletmeleri, genç ve kadın yetiştiriciler, birinci derece örgüt üyesi ile planlama bölgeleri gibi yönlendirici kriterleri sağlayan yetiştiricilere temel destek tutarına ilave destek verilecektir. Ayrıca suni tohumlama, soy kütüğü, yerli sperma, ari işletme, sürü yöneticisi (çoban) gibi verimlilik kriterlerine ilave destek sağlanmaktadır.
- Ürün geliştirme destekleri; çiğ süt, besilik erkek sığır (karkas), tiftik üretimi desteklerini kapsamaktadır. Aile işletmeleri, genç ve kadın yetiştiriciler, birinci derece örgüt üyesi

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

ile planlama bölgeleri gibi yönlendirici kriterleri sağlayan üreticilere temel destek tutarına ilave destek verilecektir. Ayrıca ari işletme, kendi tankında soğutma, örgüt üzerinden pazarlama, karkas ağırlığı, kaliteli tiftik ve sözleşmeli üretim gibi verimlilik kriterlerine ilave destek verilmektedir.

Yeni destekleme modeli ile ilk defa;

- Oğlak ve kuzuya temel destek ödemesi,
- Genç ve kadın yetiştiriciye ilave destek,
- Aile işletmelerine temel destek oranında ilave destek,
- Doğduğu aile işletmesinden kesime giden erkek sığırlara ilave destek,
- Gezginci arıcılık yapanlara ilave destek ve
- Birinci derece örgüt üyesi yetiştiricilere ilave destek

verilmektedir.

Ayrıca planlı üretim bölgelerinde uygun üretim yapanlara ilave destek ve her buzağıya temel destek ödemesi yapmak suretiyle üreten herkesin destek alması sağlanmaktadır.

Yeni destekleme modeli ile birlikte hayvancılık işletmelerinin ekonomik açıdan güçlü, dirençli ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşması hedefiyle sübvansiyonlu kredilerde; kadınlara, gençlere ve planlı üretim bölgelerine ilave indirim uygulanmaktadır. Bu sayede geleceğimizin teminatı gençlerimiz ve ailemizin temel direği olan kadınlarımızın üretimde kalmalarına imkân sağlanmaktadır.

Hazırlanan yeni destekleme modeliyle hayvancılıkta temel amacımız; verimli, kaliteli, sağlıklı ve sürdürülebilir bir üretim modeli ile gıda ve tarım alanında ülkemizi bölgesinde lider, dünyada küresel aktör hâline getirmektir.

Yeni destekleme modelinde su ürünleri desteklerinde, yetiştiricilere her bir teknik kriter için temel destek tutarına ilave destek verilecek, küçük ölçekli balıkçılık desteği %43-100 arasında artırılacak ve balıkçı gemisi sahibi veya ortağı kadınlara küçük ölçekli balıkçılık desteği %35 daha fazla ödenmektedir.

2024 yılı için sürü yöneticisi istihdam desteği %20 artırılarak 36.000 TL'ye çıkarılmıştır.

8859 sayılı 2025-2027 Yıllarında Yapılacak Bitkisel Üretim Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Cumhurbaşkanı Kararı kapsamında bitkisel üretimde yeni destekleme modeline ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Cumhurbaşkanı Kararı ile tarımsal üretimin ve gıda arz güvencesinin sürdürülebilirliğinin sağlanması, üretim planlamasına katkı sağlaması, verim ve kalitenin artırılması, tarımsal üretimde çevreci yaklaşımların benimsenmesi ve uygulanan politikaların etkinliğinin artırılması amaçlanmıştır.

Bu kapsamda, ülke ihtiyacının yurt içi üretimle karşılanabilmesi için verim ve kalitenin artırılması, kayıtların güncel tutulması ile üretim sürecinde yaşanan maliyet artışları ve fiyat istikrarsızlıkları gibi olumsuz koşullardan üreticilerin korunması hedeflenmektedir.

Yeni destekleme modeliyle;

- İlk defa bitkisel üretim destekleri 3 yıllık ve üretim döneminden önce açıklanmıştır.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

- Destek kalemlerinde sadeleştirmeye gidilerek, daha yönlendirici, etkin ve öngörülebilir hâle getirilmiştir.
- Üretim planlaması kapsamındaki stratejik ürünlere ilave destek verilecektir.
- Su kısıtı olan havzalarda münavebeye uygun üretime ilave destek sağlanacaktır.
- Kamu kuruluşları tarafından ıslah edilen milli tohumla üretim yapan üreticilerimiz ilave destek alacaktır.
- Destek tutarları girdi maliyetlerindeki değişikliklere göre her yıl güncellenecektir.
- Çiftçilerimiz üretime karar vermeden önce, hangi havzada, hangi ürüne, ne kadar destek alacağını bilerek planlı şekilde faaliyete başlayabilecekler ve bu sayede plansız üretimin getirdiği birtakım olumsuzluklardan etkilenmeyecektir.

Bitkisel üretimin desteklenmesi programıyla çiftçilere temel destek, planlı üretim desteği ve üretimi geliştirme destekleri verilecektir.

Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı olan, planlama kapsamındaki ürünleri havzasında üreten tüm çiftçilere ve planlama kapsamı dışındaki diğer ürünleri üreten çiftçilerin tamamına temel destek ödenecektir. Böylece stratejik ürünlerin mazot maliyetinin %50'si ve gübre maliyetinin %25'i karşılanacaktır. Planlama kapsamındaki ürünleri havzasında üreten çiftçilere temel desteğe ilave olarak planlı üretim desteği verilerek, mazot maliyetinin %100'ü ve gübre maliyetinin %50'si karşılanacaktır. Diğer taraftan su kısıtının olduğu 11 ilin 52 ilçesinde ise planlama kapsamında az su tüketen arpa, buğday, yağlık ayçiçeği, aspir, fiğ, mercimek, nohut ve yem bezelyesi üreten çiftçilerimize ise gübre maliyetinin kalan %50'lik kısmı da yer altı su kısıtı desteği olarak verilecektir. Böylece bu bölgelerde üretim planlamasına uygun ekim yapan üreticilerin mazot ve gübre maliyetinin %100'ü desteklenecektir. Çiftçilerimize bitkisel üretim destekleri nakdi olarak ödenecektir.

Yem bitkileri üretim planlaması kapsamına alınmış olup, tüm havzalarda desteklenecektir. Süt havzası olarak belirlenen illerde yem bitkisi üreten çiftçilere ilave %50 planlı üretim desteği ödenecektir.

Verim ve kaliteyi artırmak için sertifikalı tohum kullanım, sertifikalı/standart fidan kullanım, organik tarım, iyi tarım uygulamaları, katı organik-organomineral gübre destekleri verilmeye devam edilecektir.

Biyolojik ve biyoteknik mücadele desteği, patates siğili desteği, lisanslı depolarda muhafaza edilen ürünler için kira desteği (Ticaret Bakanlığı tarafından belirlenen kira ücret tarifesinin %75'i oranında), bitkisel üretim sigortası, hasar fazlası, çay budama tazminatı ve masrafi destekleri de devam edecektir.

Üreticilerin tarımsal üretime yönelik kredi/finansman ihtiyaçlarının uygun koşullarda karşılanması amacıyla, 8038 ve 8039 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararları kapsamında 01.01.2024-31.12.2026 tarihleri arasında Ziraat Katılım Bankası A.Ş. ile T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerinden 28 farklı konuda %25-%100 aralığında Hazine faiz/kâr payı destekli yatırım ve işletme kredi/finansmanı kullanımı yapılabilmektedir.

Üreticilerimiz temel bitkisel ve temel hayvansal üretim konularında 300.000 TL'ye kadar sıfır faizli, 300.000 TL'nin üzerindeki kredilerde ise 10 milyon TL'ye kadar %50-%100 aralığında faiz/kar payı destekli kredi/finansman kullanabilmektedir.

Bu kapsamdaki işletme kredi/finansmanlarının belirli bir kısmı aynı olarak tahsis edilmekte, bu

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

tutar akaryakıt, gübre, tohum, fide, ilaç, veterinerlik hizmeti, yem, aşı ve benzeri tarımsal girdilerin alımına yönelik kullanılmaktadır.